

2. Субіна О., Марченко Н. Сучасні тенденції розвитку та реалізації дистанційної електронної освіти в Україні та на міжнародному рівні. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 54. Том 1. – С. 308-214: <http://aphn-journal.in.ua/54-1-2022>

3. Ossiannilsson E. et al. Quality Models in Online and Open Education around the Globe: State of the Art and Recommendations. 2015.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-74>

Талавіра Н. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської філології
та методики викладання іноземних мов,*

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ У ПРОМОВІ БОРИСА ДЖОНСОНА

24 лютого почалося для українців зовсім непередбачувано: сусідня країна жорстоко напала на Батьківщину. Подолавши перший шок, ми почали діяти рішуче, покладаючись на власні сили та на допомогу всього світу. Вона виявлялася як в матеріальних речах, так і дипломатичному тиску, впливу, активних діях. Західні лідери вступили з промовами, де, з одного боку, засудили дії країни-агресора, а з іншого, запевнили наших громадян у всебічній допомозі. Дослідження засобів омовлення підтримки України в її героїчній боротьбі проти ворога є метою даної розвідки, яка здійснена на матеріалі промови тодішнього прем'єр-міністра Сполученого Королівства Великобританії та Північної Ірландії, виголошеної у перший день війни [5].

Як і будь-який публічний виступ, промова Бориса Джонсона мала на меті сформулювати думку, вплинути на точки зору слухачів, маніпулювати їхнім ставленням до поданої проблеми. Водночас його звернення до власного народу було спробою пояснити, що відбувається у країні, інформацію про яку вони отримують спорадично і знають лише окремі факти, донести до британців важливість і негайну необхідність допомогти Україні. Маніпулятивний потенціал його звернення можна

дослідити на мовному рівні за рахунок аналізу номінативних одиниць. У нашому дослідженні використано конструкційний підхід, згідно з яким конструкції розглядаються як поєднання форми, значення і функції, укорінене у готовому вигляді у свідомості носіїв мови [2].

Обираючи певні конструкції та порядок подання тем, представлених у виступі, політик впливає на адресатів, апелюючи до їхнього спільного досвіду, який ґрунтується на генералізації перцептивно-моторних відношень, репрезентованих у свідомості доконцептуальними структурами – образ-схемами [3, с. 25]. Використання останніх під час аналізу дає можливість реконструювати внутрішній стан досліджуваних сутностей не лише на етапі вживання мовних одиниць, а на стадії підготовки виступу, коли мовець підбирає аргументи, факти і засоби впливу на аудиторію.

Як відомо, Марк Джонсон запропонував певний перелік образ-схем [3, с. 126], які поділяють на статичні, що забезпечують орієнтацію стосовно певної точки відліку, та динамічні, котрі фіксують взаємодію рухомих координат [1, с. 46], зокрема силу та рух. Підтримка британського народу, вербалізована у виступі Бориса Джонсона, виражена конструкціями, котрі апелюють до силових образ-схем ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, ПОЗБАВЛЕННЯ МОЖЛИВОСТІ та ПРИМУШЕННЯ.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ репрезентоване конструкціями, які відображають різні аспекти підтримки України: визнання і права на свободу, обіцянка надати допомогу, встановлення контакту між двома державами.

По-перше, прем'єр-міністр визнає право українців на свободу (*freedom*), коли люди мають можливість робити те, що вони хочуть [4], та демократію (*democracy*), за якої кожен громадянин може голосувати, щоб вибрати уряд [4], де модальне дієслово *can* у значенні іменника також указує на здатність щось робити: *for decades has enjoyed freedom and democracy* [5]. Крім того, характеристика українців як *a free, sovereign independent European people* [5] акцентує можливість народу самому вирішувати власну долю, підкріплену їхнім правом її обирати (*the right to choose its own destiny*), національним почуттям (*the national feeling of the Ukrainians*) і переконаннями українців (*their passionate belief*).

По-друге, підтримка як ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ виявляється у запевненні захищати Україну (*the UK will always defend, offer the continued support of the UK, we will do what more we can in the days ahead, ensure that the sovereignty and independence of Ukraine is restored*). Більш матеріальна допомога репрезентована конструкціями

send defensive weaponry, яка виражає обіцянку надати озброєння, та *agree a massive package of economic sanctions*, що полягає у введенні економічних санкцій. Водночас одиниця *we are praying for you and your families* апелює до ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ за рахунок духовної допомоги.

По-третє, підтримка виражена конструкціями, які апелюють до ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ через встановлення тісного контакту, зв'язку між двома країнами, акцентованого дієсловом *joined* (*we are joined in our outrage by friends and allies*), одиницею *on your side*, яка вказує на допомогу (*we are on your side*) або приєднанням *with* [4]: *we are with you, we will work with them*. Зв'язок також виражений конструкціями з компонентом *friend* за рахунок вказівки на підтримку і гарні стосунки між двома націями: *Ukrainian friends, a friendly country*.

Водночас підтримка полягає у створенні перешкод для країни-агресора, які втілені конструкціями *hobble the Russian economy* та *cease the dependence on Russian oil and gas*, котрі корелюють з ПОЗБАВЛЕННЯМ МОЖЛИВОСТІ за рахунок дієслів, та конструкції *venture of Vladimir Putin must end in failure*, у котрій модальне дієслово *must* апелює до ПРИМУШЕННЯ.

Таким чином, омовлення підтримки українського народу британським прем'єр-міністром втілено конструкціями, які апелюють до ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОЖЛИВОСТІ, коли мова йде про надання допомоги від Британії, та ПОЗБАВЛЕННЯ МОЖЛИВОСТІ або ПРИМУШЕННЯ, коли репрезентовано важелі впливу на державу-агресора.

Список використаних джерел:

1. Потапенко С. И. *Когнитивная медиа-риторика: бытование конфликта-кризиса в англоязычных интернет-новостях*. Киев: Издательский центр КНЛУ, 2021. 299 с.
2. Goldberg A. E. *Explain Me This. Creativity, Competition, and the Partial Productivity of Constructions*. Princeton: Princeton University Press, 2019. 216 p.
3. Johnson M. *The Body in the Mind: The Bodily Basis of Meaning, Imagination, and Reason*. Chicago, L.: The University of Chicago Press, 1987. 233 p.
4. *Longman Dictionary of Contemporary English*. URL: <https://www.ldoceonline.com/> (дата звернення: 20.11.2022).
5. *Prime Minister's address to the nation on the Russian invasion of Ukraine: 24 February 2022*/ URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-ministers-address-to-the-nation-on-the-russian-invasion-of-ukraine-24-february-2022> (дата звернення: 20.11.2022).